

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Dnr M2015/2157/Ke

Malmö den 24 september 2015

REMISSVAR: Naturvårdsverkets rapport Genomförande av systemen med producentansvar för förpackningar, returpapper, elutrustning och batterier – Delredovisning av regeringsuppdrag M2014/1900/Ke

Avfall Sverige är expertorganisationen inom avfallshantering och återvinning. Föreningen har funnits sedan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sverige företräder kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag. Deras kunder utgör Sveriges befolkning och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I föreningen ingår, som associerade medlemmar, ett hundratal tillverkare, konsulter och entreprenörer aktiva inom avfallshantering.

Avfall Sverige arbetar enligt avfallshierarkin och verkar för att förebygga att avfall uppstår och att mer återanvänds samt för att återvinna det avfall som ändå uppstår.

Generella kommentarer

- Avfall Sverige anser att utformningen av ett avgiftssystem för prövning och tillsyn av insamlingssystem och producenter för förpackningar och returpapper måste invänta resultaten av det pågående utredningsarbetet avseende hur ett kommunalt insamlingsansvar för förpackningar och returpapper ska utformas.
- Avfall Sverige tillstyrker förslagen till utformning av system för prövning av insamlingssystem för elutrustning och batterier men tar inte ställning till hur uttaget av avgiften bör utformas eller avgiftens storlek.
- Avfall Sverige anser att fördelningen av tillsynsansvar mellan Naturvårdsverket och kommunerna bör klargöras innan beslut tas om avgift för tillsyn över insamlingssystem och producenter. Även en sådan fördelning är beroende av hur det kommunala insamlingsansvaret för förpackningar och returpapper utformas.

Förslag från Avfall Sverige

Tillståndspliktiga system för förpackningar och returpapper under ett kommunalt insamlingsansvar

Vid införandet av ett kommunalt insamlingsansvar för förpackningar och returpapper anser Avfall Sverige att tillståndsplikten bör behållas men omformuleras till en tillståndsprövning av systemen för återvinning. Detta eftersom någon särskild tillståndsprövning av en lagstadgad kommunal skyldighet att samla in förpackningar och returpapper från hushåll inte är befogad i enlighet med vad som gäller för kommunens ansvar för insamling av annat hushållsavfall enligt gällande lagstiftning.

Avfall Sverige föreslår därför att "tillståndspliktiga insamlingssystem" istället kan benämnas "producentansvarssystem". Ett sådant system skulle innebära ett system som drivs av någon som innehar tillstånd enligt förordningarna om producentansvar för förpackningar respektive returpapper och som ansvarar för anordnande och drift av avlämningsplats från den plats där kommunen avlämnar insamlade förpackningar och returpapper, yrkesmässig transport från avlämningsplats, återvinning och bortskaffande av förpackningsavfall samt erläggande av producentavgift.

Avfall Sverige har följande förslag till hur en reglering av tillståndspliktiga producentansvarssystem skulle kunna utformas i förordningarna om producentansvar för förpackningar respektive returpapper:

XX § *Det krävs tillstånd för att driva ett producentansvarssystem.*

XX § *För att erhålla tillstånd enligt 42 § ska systemet vara lämpligt och rikstäckande.*

För att ett system ska anses lämpligt ska

1. det i systemet ingå

a) lättillgängliga avlämningsplatser där kommunen kan avlämna insamlat förpackningsavfall,

b) en tjänst som innebär att den som har samlat in förpackningsavfall som uppkommit i yrkesmässig verksamhet kan lämna avfallet till systemet utan att behöva betala något till systemet, och

c) en tjänst som innebär att andra än hushåll får sådan information som avses i XX §,

2. förpackningsavfallet behandlas på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt,

3. verksamheten bedrivs så att den effektivt bidrar till att nå målen för materialutnyttjande i denna förordning,

4. det finnas en betryggande säkerhet som motsvarar kostnaderna för driften av producentansvarssystemet samt producentavgiften enligt XX §,

5. den som driver systemet ge andra producenter möjlighet att ansluta sig utan villkor som diskriminerar någon producent, och

6. systemet i övrigt drivs på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt.

För att ett system ska anses rikstäckande ska det i systemet finnas avlämningsplatser med en geografisk spridning som är skälig med hänsyn till kommunernas läge och befolkningstäthet, verksamhetens lokalisering och övriga omständigheter. Om inte annat följer av ovan ska det som utgångspunkt finnas åtminstone en avlämningsplats i varje kommun.

XX § Vid bedömning av om ett producentansvarssystem ska anses lämpligt och rikstäckande ska hänsyn tas till det som kommit fram vid samråd enligt XX och XX §§.

Som ovan nämnts anser Avfall Sverige alltså inte att det är möjligt att i dagsläget ta ställning till hur avgift för prövning och tillsyn av tillståndspliktiga producentansvarssystem ska utformas. Men Avfall Sverige förordar alltså att de blir en del av regleringen av det kommunala insamlingsansvaret och att det inom ramen för det ansvaret beaktas hur avgifter ska tas ut för prövning och tillsyn av de systemen.

Kommentarer till avsnitt i Naturvårdsverkets rapport

Avsnitt 4.3.1 Producenter s. 19:

Naturvårdsverket konstaterar att förordningens definition av producentbegreppet är mycket vidare än vad som tillämpas i praktiken. Naturvårdsverket anger att verket i utarbetandet av förslaget till avgiftssystem har valt att utgå från den i praktiken rådande tillämpningen av definitionen av producentbegreppet. Avfall Sverige anser att en sådan tillämpning riskerar att leda fel och att Naturvårdsverket i sitt fortsatta uppdrag att ser över producentbegreppet måste utgå från den förordningsreglerade definitionen till följd av dess ovan angivna mycket vidare definition.

Avsnitt 4.3.2 Insamlingssystem för förpackningsavfall s. 19 f:

Det anges att det är FTI och TMR som samlar in hushållens förpackningsavfall genom fastighetsnära insamling (utöver insamling vid återvinningsstationer). Detta är inte korrekt då det är kommuner och privata entreprenörer som har etablerat de system för fastighetsnära insamling som hitintills har inrättats.

Avsnitt 4.3.3 Företag som samlar in förpackningsavfall som uppkommit i yrkesmässig verksamhet s. 20:

Även när det gäller denna insamling förbiser Naturvårdsverket att insamling av förpackningsavfall från yrkesmässig verksamhet till stor del sker av privata entreprenörer utan avtal med FTI eller TMR.

Avsnitt 4.6 Kommunernas ansvar s. 24:

Naturvårdsverket förbiser i avsnitt 4.6.3 den möjlighet till inrättande av egna insamlingssystem som gällande förordningen (2014:1073) om producentansvar för förpackningar och förordningen (2014:1074) om producentansvar för returpapper medger.

Det ska göras tydligt att den ordningen inte är en ordning som Avfall Sverige stödjer eftersom den enligt gällande förordningar är reglerad som en möjlighet att inrätta insamlingssystem utan att i praktiken få någon ersättning för insamlingen.

Avsnitt 5.2.2 Tidsbegränsning av tillståndet och avsnitt 6.1 s. 61:

Avfall Sverige anser att tillstånd som meddelas alltid tidsbegränsas. Naturvårdsverket anger som argument för att tidsbegränsa tillstånden att det kan gynna teknikutvecklingen. Det är en viktig aspekt, men den viktigaste anser Avfall Sverige är att det måste finnas en möjlighet att ompröva tillstånd om systemet inte efterlever de formella krav som uppställs på systemet.

Avsnitt 7.2 Avgifter för tillsyn över producenter s. 69:

Avfall Sverige har svårt att förstå Naturvårdsverkets uttalande att ”åtminstone förpacknings- och pappersproducenterna, sannolikt inte kommer att bli föremål för tillsyn på flera års sikt.” Avfall Sverige anser snarare att en bristfällig tillsyn över producenter alltsedan producentansvaren för framför allt förpackningar infördes har inneburit en alltför dålig effekt av producentansvaren när det gäller substitution av mindre lämpliga förpackningar mot ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt mer lämpliga.

Avsnitt 7.3 Avgifter för kommuner och företag som samlar in verksamhetsavfall s. 70:

Avfall Sverige instämmer i Naturvårdsverkets förslag att ingen tillsynsavgift bör åläggas kommuner och producenter som samlar in förpackningsavfall och returpapper som uppkommit i yrkesmässig verksamhet och att kostnaden bör rymmas inom den schablonisering som görs av övriga tillsynsavgifter.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår jurist Sven Lundgren, sven.lundgren@avfallsverige.se, telefon 040-35 66 00.

Med vänliga hälsningar,
Avfall Sverige

Claes Thunblad
Ordförande

Weine Wiqvist
VD